

COVID-19 Fehoahoaniga fakaopoopo tau tupe ki nā totogi o tagata galulue Aukuho 2021

Ko te fakamatalaga tēnei kua nā ko he takiala. Ko nā fakahalālāuga o te Tupe maua fakaopoopo ke fehoahoani ki nā Totogi i luga o te kupega a te (Work and Income) e fakamatalaga kātoa mai i kinā pe ko ai te maua e kilātou ma te māfuuga, e fakamuamua ai i lō nā tahi fakamatalaga.

- Ko te COVID-19 Wage Subsidy Aukuho 2021 ko he fakatupega ke fehoahoani ki nā pulegāluega i luga o Niu Hila kātoa, ke mafai ai e ki lātou ke fakaauau nā totogi o nā kaufaigāluega ma puipuia ai nā gāluega mō nā pihinihi kua afāina ona ko nā hūiga fakaauau pea i nā Tulaga Fakailo 3 ma te 4 mai te aho 17 Aukuho 2021.
- Ko nā fakatupega iēnei o te Wage Subsidy Aukuho 2021 ni tamilo hāga mo he lua vaiaho e tuha ko te tupe kātoa e \$600 i te vaiaho mo he tino gālue tumau kātoa nā itulā, ma he \$359 i te vaiaho mō nā tino gālue e faigāluega āfa itulā.
- E tuha kua fitu ia fakatupega Wage Subsidy.
- Ko nā tamilo hāga takitahi e tuha ko he apalai fōu ma ko nā pihinihi e tatau ke fakamautinoa e fakamaliegia uma lele nā tulaga e tatau ke maua ai te heleni tenei, kāfai e fai na apalai takitahi.
- Kāfai ko koe na apalai ki nā vaegā tupe muamua (wage subsidies), e mafai koe ke apalai ki te Wage Subsidy #8 kāfai e kātoa te lua vaiaho talu te fai o tau apalai mulimuli. Ko tona uiga, kāfai ko koe nā apalai i te aho Tofi 25 o Novema, e mafai koe ke apalai mo te Wage Subsidy #8 i te aho Tofi, aho 9 o Tehema. E he taliagia nā apalai e vave fai. Ko koe e tatau ke fakatali ke pā ki te fakaikuga o te fakatupega o te lua vaiaho fatoā mafai ai ke apalai.
- Kāfai ko koe e heki apalai ki nā fakatupega muamua, e mafai lava koe ke apalai ki te fakatupega Wage Subsidy #8 mai te aho Falaile, 26 Novema, kāfai e fakamaliegia uma na vāega e manakomia.
- E mafai ke fai tau tālohaga kui mai i te Work and Income website, www.workandincome.govt.nz/wagesubsidy
- **Ke fakamautinoa ko tau apalai e fakagāhōlo vave, e tāua lele ko nā fakamatalaga e tuku e koe ki loto o tau apalai e tutuha lelei ma nā fakamatalaga e tāofi e te Inland Revenue** (f.t. numela o te IR, igoa, numela o te tuhi tupe, nā fakamatalaga o te tino faigāluega ma te numela o te IR).
- E tatau ke hiaki e koe e hako te fakatupega e apalai mai koe ki ei. Ko iētahi pihinihi nā apalai mō te Leave Support Scheme pe ko te Short Term Absence Payment, ka nae tatau ki latou ke tālohaga mō te COVID-19 Fehoahoaniga

fakaopopo tau tupe ki nā totogi o tagata faigālua Aukuho 2021. (Ko nā pihinihi e mafai oiti ke maua nā ko te fokotahi o totogi mai nā totogi e tolu o te COVID-19 mō te tino faigālua tenā e fokotahi i te taimi lava tēnā.)

Ko te tūlaga fakatatau ki te fakatāua i tō talia pē ko te hē talia foki

- E tāua ke faitau uma e koe nā fakamatalaga, e aofia ai nā fakatagaga e talia e koe, kikila lelei ma fakamautinoa ko koe e mulimuli ki ei.
- Ko te hiakiga pe vehea te tulaga ei ai tau tupe maua e tatau ke pākū ki lalo e tuha ma te 40%. Ko tona uiga:
  - Ko nā pihinihi e tatau ke iēi (pe mahalomia ke iēi) he 40% te taigole e pakū ai te tupe ola i ni aho e 14 i te vā o te aho 23 o Novema ma te aho 6 o Tehema, kāfai e fakatuhatuha na tupe ola a lātou e maua i he piliota e 14 aho i ni vaiaho e ono kako heki huia he tulaga fakailo.
  - Ko nā Pihinihi e maualuga tana tupe e mahani maua e mafai ke fakatuhatuha ta na tupe mahani maua kite piliota 2020 pe ko te 2019, e mafai ke latou fakailoa mai ko te māfuāga o te tahuihuifakiga o te Pihinihi e fakafaigātā ai tēnā mo lātou ke fakapāleni te hiakiga pe vehea te tulaga o tana tupe maua ke fakaaoga ai te fakatuhatuha o nā piliota.
- Ko te pakū ki lalo o te tupe ola e maua e fua lava ki tau pihinihi pē i loto kātoatoa, pe āfaafa, pe hē tū i loto ite kogāfenua e hui mai ai te Tūlaga Fakailo 3 ki te Peleni Puipuia o te COVID-19.

Kāfai kua uma te totogi

- Kāfai ko tau tupe maua i tau pihinihi e heki pākū ki lalo, e tatau ke toe totogi mai te fakatupega fehoahoani.
- Ko au Pihinihi e tatau ke tāpena ma teu ni fakamaoniga ke lagolago ai ā lātou fakamatalaga (kae e hē manakomia koe ke tuku atu i te pepa fakatālohaga).
- Ko te MSD kā fakauma nā hiakiga āgai ki te fakavae ma iētahi fakamaoniga o ā lātou galuega. Ko tona uiga ko nī vaega o ki lātou na tālohaga kā fakafehiligia mō hē fakamaoniga o te tulaga pākū o te tupe maua.